

L'aixeta de la bóta

(ALDC, V, 978. L'aixeta de la bóta)

Ens referim a l'“instrument de fusta o metall que serveix per a treure el vi de les bótes”; “abans, de fusta; ara, de metall” 107 (*canella*). Per a l'etimologia de *aixeta*, *grifó*, *grifo*, *canella*, *canuda*, *robinet*, veg. *PALDC*, II, mapa 246. *Aixeta* (s. XIV) presenta les var. *aiseta* 154, per dissimilació de [jʃ] > [js]; *ixeta* 138, per reducció de [aj] > [i], per fonosintaxi, com *veiam* > *pop. viam*, *aviam*; *uixeta* 175, 178, 183, potser per homonimització amb *uix* ‘finestreta de la bóta’ (< llat. vg. ŪSTIUM, cl. ŌSTIUM ‘porta’); *xeta*, per afèresi vocàlica, i, per influència del cast.-arag., *a[χ]eta* 93 i [χ]eta 87, 93, 94. *Estaca* 186 (< potser gòtic *STAKKA

es refereix a l'estructura primitiva de l'aixeta (“com una estaca petita” 100).

En una comparació de l'aixeta de la bóta amb la de l'aigua (*PALDC*, II, mapa 246), es fa patent una notable similitud d'àrees lèxiques, amb una major estabilitat i amplitud de la primera enfront de la segona, on s'observa la penetració del gal·licisme *robinet* en ross. (2-4, 7) i una major presència del cast. *grifo* en cat. occ. i en men. i eiv., mot que en algunes localitats és qualificat de “modern” (185, 186).

Són mots normatius *aixeta*, des del *DOrt*, 1917, i *grifó*, des del *DIEC*₁, 1995.

